

Samhällsbyggnadsförvaltningen
MiljöavdelningenMiljödepartementet
Rättssekretariatet
103 33 StockholmEmma Johansson
0304-60 12 63**Yttrande till remiss *Kompletterande förslag till Havs- och vattenmyndighetens rapport om producentansvar för fiskeredskap*****Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att yttra sig enligt rubriken
Samhällsbyggnadsnämndens bedömning nedan:

Bakgrund

Regeringen lämnade Havs- och vattenmyndigheten uppdrag att utreda samt lämna de författningsförslag som krävs för att genomföra de krav som rör fiskeredskap i engångsplastdirektivet. Ett av huvudsyftena med regeringsuppdraget är att utveckla en ambitiös svensk lagstiftning.

Ärendet

Miljöavdelningen mottog den 20 september Miljödepartementets Promemoria *Producentansvar för fiskeredskap – kompletteringar till Havs- och vattenmyndighetens rapport M2021/ 01749*.

Undertecknad har använt både Avfall Sveriges och Sveriges kommuner och regioners utkast till remissvar som underlag för att besvara denna remiss.

Samhällsbyggnadsnämndens bedömningGenerella synpunkter

Samhällsbyggnadsnämnden noterar att Havs- och vattenmyndighetens förslag till förordning hade rubriken *Förordning för producentansvar för fiskeredskap som innehåller plast*, medan det kompletterande förslaget ändrat till *Förordning för producentansvar för fiskeredskap*. Samhällsbyggnadsnämnden ställer sig frågande till ändringen som uppfattas mer otydlig.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin följs. Plastanvändning i engångsprodukter ska begränsas genom förbud, skatter och avgifter och till områden där de är nödvändiga.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att förslaget till förordning om producentansvar för fiskeredskap behöver förtydligas så att det i rubricering, alternativt i inledande paragraf klargörs att förordningen omfattar fiskeredskap som innehåller plast samt att detta även framgår i tillägget i Avfallsförordningen.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att det i förslaget bör finnas med krav på utformningen av fiskeredskap. Detta för att främja en utveckling av redskap som minskar risken för förluster i vattenmiljön, skador på vattenmiljön samt mer harmoniserar med en cirkulär ekonomi.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att kravet på information till konsumenterna behöver utvecklas. Detta för att säkerställa att konsumenterna får tillräckligt med information för att i det enskilda fallet kunna avgöra hur avfallet ska sorteras och hanteras.

Förslaget om ersättningsansvar för kommunernas kostnader för transport och insamling av fiskeredskap. (29-33 §§)

I 31 § begränsas ersättningen till *nödvändiga* kostnader för borttransport, insamling och rapportering, kan det medföra att Naturvårdsverket endast anser en miniminivå av kostnader som ersättningsgilla? Vad är nödvändiga kostnader för avfallshantering som utförs i syfte att resurshushållningsprincipen och avfallshierarkin ska uppfyllas? Samhällsbyggnadsnämnden önskar ett förtydligande, innebär det en begränsad ersättningskyldighet som riskerar att inte medföra full kostnadstäckning? Samhällsbyggnadsnämnden anser att producenterna ska ha det fulla ekonomiska ansvaret för produkter som omfattas av producentansvaret!

Gällande producentansvar

Producentansvaret omfattar såväl infrastruktur, behållare och hantering et cetera. Samhällsbyggnadsnämnden anser att det bör tydliggöras att skyldigheten för en producentansvarsorganisation även omfattar att tillse att det finns tillräckligt antal tillgängliga platser även för fritidsfiskare att separerat lämna avfall som utgörs av fiskeredskap innehållande plast. Även här kan det vara lämpligt att lokalisering väljs med hänsyn till förekomsten av fiskevatten, men det bör även övervägas om det är lämpligt med en miniminivå per kommun.

Då producentansvaret omfattar alla fiskeredskap som innehåller plast och inte enbart sådana som används yrkesmässigt, så vore det att föredra om formuleringen justeras så att inga insamlingsplatser exkluderar fiskeredskap från fritidsfiske. Även om det, i vissa kommuner, kan finnas separata insamlingsbehållare vid till exempel kommunal återvinningscentral eller vid mottagningsanordning i hamn, bör det vara självklart att få lämna avfallet på den mest lättillgängliga platsen för den som önskar kvittblivning.

Samhällsbyggnadsnämnden anser också att förslaget bör kompletteras med krav på att insamlingsplatser i hamnar ska samordnas/samlokaliseras med hamnarnas mottagningsanordningar och i enlighet med Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (SJÖFS 2001:12) om mottagning av avfall från fartyg och att dessa även ska ta emot fiskeredskap från fritidsfiske.

Krav på utformning av fiskeredskap med plast saknas

Samhällsnämnden saknar i promemorian krav på hur fiskeredskap innehållande plast ska utformas. Det föreslås i promemorian inte några krav på utformning

av fiskeredskap med plast så att delar lätt kan avlägsnas av redskapets användare eller av en fackman oberoende av tillverkaren, när produkten innehåller batterier eller elutrustning. Inte heller föreslås att produkten i övrigt utformas för att främjas förberedelse för återanvändning och underlättande av materialåtervinning, eller för att motverka förluster det vill säga nedskräpning i vattenmiljön, jämför med 28-29 HaVs förslag till producentansvarsförordning. Producenterna bär ansvaret för att utforma produkterna på så vis att återanvändning och återvinning möjliggörs. Marknaden för återvunnen plast, fri från miljöfarliga ämnen, stimuleras genom att införa krav på minimiinhåll av återvunnen plast i nya produkter. Producentansvaret innefattar även ett ansvar för att minimera mängden avfall och de skadliga effekterna från avfall från de produkter som de satt till marknaden.

Utökat producentansvar

I artikel 8 om utökat producentansvar och punkt 2 i engångsplastdirektivet ges också möjligheten för en medlemsstat att vidta åtgärder för att uppmuntra utveckling, produktion och marknadsföring av produkter som är lämpliga för flerfaldig användning, är tekniskt hållbara och lämpar sig för riktig och säker återvinning och miljövänligt bortskaffande när de har blivit avfall.

Havs- och vattenmyndigheten föreslog vissa enklare krav på utformning av fiskeredskap medan det helt saknas liknande krav i promemorian. Samhällsbyggnadsnämnden vill trycka på att man då missar en nyckelfaktor för en omställning till en cirkulär ekonomi och en av huvudfrågorna i såväl Sveriges som EU:s strategier och att krav på utformning för att öka möjligheterna till återanvändning, materialåtervinning och minskad risk för förlust i vattenmiljön bör finnas med som miniminivå. Det bör därför klargöras i förordningstexten att det finns högre/ fler syften än att bara samla in och hantera det som idag finns på marknaden.

Krav på märkning av fiskeredskap med plast saknas

Samhällsbyggnadsnämnden saknar i promemorian krav på märkning av fiskeredskap med plast.

Strandstädning

Vid strandstädning plockas det upp relativt stora mängder gamla fiskeredskap, samhällsbyggnadsnämnden ställer sig frågande till hur kommunen ska få ersättning för de kostnader som uppstår i samband med detta.

Övriga synpunkter

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att 28 dagar var för kort svarstid på denna remiss.

Samhällsbyggnadsnämnden hade önskat en bättre förklaring om vad som skiljer sig från det tidigare förslaget från Havs- och vattenmyndigheten.

Emma Johansson
Miljö- och hälsoskyddsinspektör